

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. VI. Quomodo imminente morte aspirandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

Confiteantur tibi populi Deus, confi-
teantur tibi populi omnes, terra dedit fru-
ctum suum.

CAPUT VI.

*Quomodo imminente morte aspi-
randum.*

Quo mors propius abest, eo etiam tum
feruentiores par est ad Deum eiacula-
ri orationes, tum breuiores ob defectum vi-
rium, capitisque imbecillitatem. Et quam-
quam plurimæ earum quas commemorau-
mus hæctenus, vsui etiam esse poterunt ex-
tremo hoc tempore: existimo tamen sequen-
tes proposito nostro, statuique infirmi ac-
commodatiores, quas si non poterit voce,
mente utique proferet: dicat igitur quanto
maximo potest affectu:

Illumina, ô bone Iesu, oculos meos, ne ^{Psal. 12.}
vnquam obdormiam in morte, ne quando ^{5.}
dicat inimicus meus, præualui aduersus eum.
Domine Iesu Christe fili Dei viui pone pas- ^{pastora-}
sionem Crucem & mortem tuam inter iu- ^{le.}
dicium tuum & animam meam. Dulcissime
Domine Iesu Christe ob honorem & virtu-
tem tuæ benedictæ passionis iube me adscri-
bi in numerum electorum tuorum. Ne me ^{Psal. 78.}
mineris, bone Iesu, iniquitatum mearum, ci- ^{8.}

O 4 id

tò anticipent me misericordiae tuæ, quia pauper factus sum nimis.

Psalm.

142. 2.]

Non intres in iudicium cum seruo tuo, dulcissime Iesu, quia non iustificabitur in cōspectu tuo omnis viuens: In qua quidē aspiratione cū totus esset P. Georgius colibrant Societatis Iesu Sacerdos, vir omnibus quibuscum vixit in Belgio, notæ sanctitatis, iubereturq; à fratribus bene sperare nimiumque timorē ponere, qui tot laboribus Christi causa perfunctus esset: longè, inquit, absunt, fratres mei, à iudicijs hominum iudicia Dei. S. Ludouicus Galliae Rex atque adeò ecclesiae decus & ornamentum singulare

Psalm. 5. 8.

Introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo Domine.

1. 3. c. 9.

Philippi verò Hispaniarum Regis (quem supra sæpe commemorauimus, sed nūquam satis pro dignitate, adeò piè sancteque vitæ functus est) suprema hæc fuere verba. Mori se Catholicum; & in fide & obedientia Sanctæ Romanæ Ecclesiae. Digna sanè tam catholico Monarcha oratio: neque verò alia esse poterat eius, qui se in omni vita tum fortissimum fidei catholicae propugnatorem, tum obsequētissimum summo omnium parenti Pontifici maximo filium cōstantissimè præstitisset. Hūc eundem Principem (quod etiam

etiam in rem præsentem facit) accepimus
toto morbi tempore, atque sub mortem po-
tissimum, maximo cum sensu pietatis amoris
oscula fixisse Christi è cruce pendentis ima-
gini (erat autè ea ipsa quâ parès eius Carolus
V. Imperator vsus erat morti proximus, quâ
eandem iussit Philippo filio, qui modò mo-
deratur Hispanias, consignari vtendâ) eum-
que frequens appellasse, vt sui, miseretur,
nec potuisse auelli à sacro pedum eius oscu-
lo, quos etiam præ reuerentia modò capiti,
modò fronti imponebat, magno sanè tum
exemplo, tum sensu animi adstantium om-
nium, ita ferè Historicus.

Et sanè si aliàs vnquam, extremo quidè hoc
vitæ articulo ad crucè tamquam ad asylum
confugiendum est: in cruce est salus, vita &
resurrectio nostra; per crucè saluati & libera-
ti sumus. Eam itaque cõplexus moribundus,
pectori apponet, sinu fouebit, pendentis que
Christi aliàs pedibus, aliàs manibus, aliàs per
fosso lateri crebra piàque imprimet oscu-
la: & vel præeunte sacerdote, aut per se ipse,
ore vel solâ etiam cogitatione compellabit
modò crucem, modò crucifixum, hisce aut
similibus formulis: Adoro te, Iesu Christe, &
benedico tibi, quia per crucè tuam redemisti
mundum, Saluator mundi salua me, qui per
cruce[m] & sanguinem tuum redemisti me.
Per lignum seruus factus sum, sed per san-

O s etam

Etam crucem tuam, liberatus sum; fructus arboris seduxit me, sed tu, ô fili Dei, redemisti me. Absit mihi gloriari nisi in cruce tua, mi Domine Iesu, per quem mundus mihi crucifixus est, & ego mundo.

Arbor decora & fulgida,

Ornata Regis purpura,

Electa digno stipite

Tam sancta membra tangere.

O crucis victoria & admirabile signum, in caelesti curia fac me captare triumphum. Trahe me ad te ô bone Iesu, qui dixisti, cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. O clementissime Iesu te deprecor per hunc sanguinem pretiosum, quem pro me peccatore effundere voluisti, vt abluas omnes iniquitates meas. O sanguis Christi purifica me, corpus Christi salua me, aqua lateris Christi laua me, passio Christi conforta me. O bone Iesu exaudi me, intra vulnera tua absconde me, ne permittas, ô bone Iesu, me separari à te; in hora mortis meæ voca me; iube me venire ad te, vt cum Sanctis tuis laudem te in sæcula.

Si crucis laudibus capitur moribundus (quæ quidem omnes ab ipsomet Christo ducuntur, atque ad eum referuntur) vtatur hisce aspirationibus Ecclesiæ:

CruX fidelis inter omnes

Arbor vna nobilis,

Nulla

In officio sanctæ crucis.

Nulla sylua talem profert
 Fronde, flore, germine:
 Dulce lignum, dulces clauos
 Dulce pondus sustines.

Atque vt sese ostendat Christi cruci affi-
 xi totque confecti doloribus commiseratione affici, eam ipsam crucem sic compellabit:

Flecte ramos arbor alta,
 Tensa laxa viscera,
 Et rigor lentescat ille
 Quem dedit natiuitas,
 Vt superni membra Regis
 Miti tendas stipite.

Tum redeat ad Christum, eiusque cum stringendo labiisque premendo, tum genis atque fronti admouendo effigiem, ac tantum non intra viscera demittendo, quanto potest maximo ardore animi commendet illi seipsum, salutem suam, exitumque hunc suum hoc aut simili modo:

In manus tuas, ô bone Iesu, commendo spiritum meum; in qua quidem aspiratione vitâ exijt, quin nouam potius inijt S. Nicolaus Episcopus, qui cum morte instante suspiceret in cælum, angelosque sibi obuiam prodeuntes intueretur, exitumque sibi imminere non dubiâ prælagiret coniecturâ, Psalmum illum, cuius initium est, In te Domine speraui, piè pronuntiauit, cuius & extremo,

tremo verficulo, quo de modo agimus, sanctissimè immortuus est.

S. Bern.

Adhibebit etiam sequentes. O bone Iesu propter nomen sanctum tuum esto mihi Iesus, & salua me, ne proicias me in tempore senectutis, cum defecerit virtus mea ne derelinquas me. O bone Iesu misericordiarum Pater, & Deus totius consolationis misericordiam fac mihi pauperculę creaturę tuę.

Psal. 21.
21.

Erue à framea Deus animam meam & de manu canis vnicam meam. Salua me ex ore leonis, & à cornibus, vnicornium humilitatem meam. Ne tradideris me in animas tribulantium me, quoniam insurrexerunt in me testes iniqui. Ne tradas bestiis animam

Psal. 26.
12.

confitentem tibi & animam pauperis tui ne obliuiscaris in finem. Ne permittas me damnari, quem tu de nihilo creasti. Ne perdat me iniquitas mea, quem fecit omnipotens bonitas tua. Quę utilitas in sanguine dum descendendo in corruptionem? Creator & redemptor meus Iesu Christe totum me tibi

Psal. 73.
19.

dedo, non me reicias. Ad te venio, non me repellas. Nec proicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Psal. 29.
10.

Ex Pa-
storali.

Psal. 50.

Nunc Domine secundum voluntarem tuam fac mecum misericordiam, & præcipe in pace recipi Spiritum meum. Sonet in mētis meę auribus vox illa dulcis: Hodie mecum eris in Paradiso.

Tobiaz
3 6.

Luce
23. 43.

Nunc

Nunc dimittis seruum tuum Domine. *Secundum* *Lucæ*
2.29.
 cundum verbum tuum in pace; quia viderunt oculi mei salutare tuum.

O clementissime Iesu recognosce quod tuum est, & absterge quod alienum est. O Iesu, Iesu, Iesu, dimitte me intrare in numerum electorum tuorum. O Iesu fili David miserere mei: Deus in adiutorium meum intende, O Domine Iesu ad adiuuandum me festina: O Domine Iesu suscipe Spiritum meum. Atque hæc quidem sunt animam agentibus frequentandæ aspirationes, quibus qui immoritur meritò sanè à superstitibus & habendus & prædicandus est beatus. Quid enim beatius, quid melius fingi potest, quàm cygneis hisce cantibus amoris-que plenis vocibus, melodia omni musico-que concentu suauioribus, prius expiatis confessione noxis supremum exhalare spiritum? O Vtinam moriatur anima mea morte istorum? quis det vt sint nouissima mea similia eorum.

Numer.
23. 10.

Sed videndum ne excidat quod in necessitatem præsentem plurimum facit, Tantum enim habet momentum, tanti-que est sancte Ecclesiæ (cuius sensus Christi sensus est) pia salutiferi nominis Iesu maximè extremo illo tempore appellatio, & à summis Pontificibus, criminum omnium integra; illud piè vel voce, vel tacitâ etiam cogitatione appellan-

lantibus sit indulta condonatio. Ad hæc tantum ea ipsa habet virium in dæmones, qui maximè tum sæuiunt. Cùm vltimùm iam nobiscum decertant, vt solâ eius auditione tamquam vibrato fulmine percellantur, in fugamque se proripiant. Quid denique plus oblectare, piamque mentem queat afficere, imò gaudio spirituali complere quàm sponsi sui memoria, eiusque sanctissimi suauissimique crebra nominis commemoratio? tum maximè, cùm iam iam se in eius amplexus sperat ruituram, suauissimoque atque præ filiis hominum speciosissimo eius aspectu, tam diu à se tamque ardentè totque suspiriis & gemitibus expetitò, æternùm fruituram. Iesus quidem (ait mellitissimus Bernardus) mel in ore, in aure melos, in corde iubilus, sed est & medicina. Tristatur aliquis nostrùm, veniat in cor Iesus, & inde exiliat in os, & ecce ad exortum huius nominis lumen, nubilum omne diffugit, redit serenum: labitur quis in crimen, currit insuper ad laqueum mortis desperando? Nonne si inuocet nomen vitæ, confestim respirabit ad vitam? cui in periculis palpitanti & trepidanti inuocatum virtutis nomen, non statim fiduciam præstitit, depulit metum? cui quæso in dubiis æstuantis & fluctuanti non subito ad inuocationem clari nominis emicuit certitudo? cui in

ad-

Serm.
35. in
cantica.

aduersis diffidenti, iam iamque deficienti, si nomen adiutorij sonuit, defuit fortitudo? nimirum morbi & languores animæ isti sunt; illud medicina.]

Et non ita multò post ita concludit; semper tibi in sinu sit, semper in manu, quo tui omnes in Iesum & sensus dirigantur & actus.]

Quod si aliàs præstantur hæc tam eximia, sacratissimum nomen hoc appellanti, absurdum sanè est existimare istud vitæ punctum; quando & necessitas vrget grauior, atque adeò de summa rerum agitur, iis præidiis atque ope destitutum iri.

Viris autem religiosis qui se triplici voto eternùm (quantum in ipsis quidem fuit) Deo Opt. Max. deuinxere, admodum salutare est, neque verò exigui meriti eorundem renouatio, iteratàque sub mortis tempus nuncupatio. Quid enim extremam hanc prohibeat eodem gaudere priuilegio, quo omnium primam? Si igitur illius beneficio vniuersorum condonatione criminum obtentâ pristino redditus est nitore, tamquam si iterum baptizatus esset, quid quæso vetat vim eandem huic extremæ efficacitatè que attribui?

Ad extremum duo visum est monere. Alterum vt hæc precatiunculæ iaculatoriæ (potissimum si sacerdos viro cuiusdam litterato mo-

224 DE ORAT. IACVLATOR.
morienti adest) aut ex sacris litteris deprom-
ptæ sint, aut saltem inde ductæ & deriuata,
cuius ratio alibi superiùs est à nobis indica-
ta. Alterum est, vt si ager viribus destitutus
eas nequit ore promere, vtique præeunte sa-
cerdote eum ipsum mente sequatur, neque
verò nimius sit sacerdos iis inculcandis (quo
in genere grauiter plerique animarum cura-
tores peccant) verùm id faciat interruptè, se-
quæ ipse monentem abruptat frequenter,
(oret interim ipse, vt quæ ab eo tum dicta
sunt, tum dicenda supererunt, profint ægro)
Nam continente monitione & sermone
quamquam maximè pio, & illi caput obtun-
ditur, vnde minùs fit aptus ad cætera perfici-
enda, nec verò relinquatur spatium agitan-
di mente & quasi ruminandi quæ ab ipso sunt
audita. Paucula itaque proponenda, eaquæ
bona & solidi succi, atque per interualla: ni-
miate tamquam flammula copioso oleo
obruitur ager; Imitetur medicandi peritos,
qui infirmo stomacho, perparum cibi atque
eius quidem leuis (vt loquitur Celsus me-
dicorum summus) & ad concoquendum fa-
cilis optimique succi præscribunt, ne eo ni-
mio naturalis calor suffocetur. Verùm ne idè
cibi penuriã extinguatur, iubent vt quod
exiguum præscriptum est, sumatur identi-
dem, exiguitasquæ frequentia compensetur.
Atque hæc de causa efficiente harum preca-
tionum

tionum ceterisque eò spectantibus dicta
sint.

CAPUT VII.

Quinam his oratiunculis compellandi.

EXsuperiùs dictis satis constare existimo,
tum Deum Opt. Maximum cælestesque
mentes atque Diuos omnes, eorumq; singu-
los, ac imprimis Sanctissimam Deiparam his
precationibus inuocandam, nec peculiarem
ea res continet difficultatem, suntq; ijs (quæ
quidem ad hanc quæstionem pertinent)
communia omnia cum oratione vniuersè
accepta. Quare iis explicandis superseden-
dum. Afferam tantùm pauca exempla,
eorum ferè qui id etiam nostris temporibus
factitarunt, quibus fortasse, quia ea notiora
nobisque coniunctiora, maior quædam in-
est mouendi vis, atque continebo ferè me
intra præstitutos fines breuiorum oratio-
num.

Egregiâ Xauerius (ita de eo Turfellinus)
pietate in sanctissimam Trinitatē fuit, quip-
pe solitus eam summâ religione & colere &
appellare, Christum humanæ salutis aucto-
rem vnicè diligebat; B. Mariæ Dei parenti
benignissimæque hominum patronæ ma-
ximè addictus erat, itaque moribundus, lib. 6. vita c. 5.

P Sacro-